

Микола Оверченко – аспірант кафедри менеджменту та адміністрування Бердянського державного педагогічного університету, менеджер освітніх програм БО БФ «Схід-СОС».

Коло наукових інтересів: кризова освіта, організація освітнього процесу в умовах війни, компенсація освітніх втрат, управління закладами освіти

 <https://orcid.org/0009-0003-9333-6629>

УДК 371

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-1-65-73>

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОДОЛАННІ ОСВІТНІХ ВТРАТ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядається проблема компенсації освітніх втрат, що виникають унаслідок війни і припинення функціонування закладів освіти. Також детально досліджено роль спеціалізованих громадських та міжнародних організацій у компенсації освітніх втрат.

Основною ідеєю є те, що освітні втрати мають кумулятивний ефект і залежать від тривалості перерви у навчанні. Автори статті визначають основні фактори, які призводять до освітніх втрат в умовах війни, такі, як обмежений доступ до освітніх послуг через безпекову ситуацію, руйнування інфраструктури, переміщення учасників освітнього процесу та відсутність необхідних технічних засобів для дистанційного навчання.

Здійснено аналіз проблем, які виникають під час реалізації освітнього процесу в умовах війни, зокрема зниження рівня навчальних досягнень здобувачів освіти при дистанційному навчанні та порушення системи контролю й оцінювання з боку педагогів. У статті зазначено, що одним із ключових чинників успішного онлайн-навчання є не лише доступ до швидкісного інтернету та сучасних пристроїв, але й достатній рівень цифрової компетентності як учнів, так і вчителів.

Особливу увагу приділено участі міжнародних та громадських організацій, благодійних фондів у подоланні та компенсації освітніх витрат.

У статті узагальнено підходи до компенсації освітніх втрат у міжнародній освітній практиці, визначено роль окремих організацій у реалізації цих підходів, обґрунтовано доцільність використання міжнародного досвіду з урахуванням конкретних потреб українських учасників освітнього процесу. Також висловлено необхідність розробки методології та інструментарію для проведення діагностичних досліджень, включаючи учнів, що перебувають за кордоном, для виявлення рівня освітніх втрат та розроблення конкретних механізмів їх компенсації.

Окрема увага приділена важливості своєчасного виявлення та компенсації освітніх втрат шляхом партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу, співпраці між освітніми закладами, батьками та громадою, а також участі у процесі міжнародних та громадських організацій.

Ключові слова: освітні втрати, компенсація освітніх втрат, розвиток освіти в умовах війни, міжнародні та громадські організації.

Постановка проблеми. Після війни в Україні одним із найважливіших завдань відновлення країни є повноцінне функціонування освітньої системи та її розвиток відповідно до міжнародних стандартів, оскільки освіта вважається стратегічною галуззю сучасного громадянського суспільства. У цьому процесі основними пріоритетами є створення безпечного освітнього середовища, повернення здобувачів освіти й педагогів до їхніх традиційних місць навчання, незалежно від того, чи були вони змушені переміститися в межах країни чи за її межами, відновлення зруйнованої освітньої інфраструктури, яка постраждала від військової агресії, а також упровадження ефективних механізмів управління та організаційного й економічного розвитку закладів освіти, що відповідають сучасним вимогам. Дуже важливим є й оперативне виявлення освітніх втрат серед здобувачів освіти та розроблення конкретних механізмів для їх компенсації. Освітні втрати, які значно збільшилися через воєнний стан, мають прямий вплив не лише на поточний рівень знань та навичок учнів, але й на їхню освітню траєкторію у майбутньому. Тому важливо вжити заходів для компенсації цих втрат, щоб забезпечити неперервність їхнього навчання та подальший розвиток.

Найбільш актуальними завданнями стають організація безпечного та сприятливого світнього середовища, відновлення пошкодженої інфраструктури, розроблення ефективних стратегій управління та компенсації освітніх втрат. Це вимагає спільних зусиль з боку уряду, освітніх організацій та міжнародних партнерів з метою забезпечення якісної освіти для всіх українських громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема освітніх втрат і їх впливу на якість освіти є важливим напрямом досліджень у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях. Зарубіжні учені, такі як M. Kuhfeld, L. T. Huong, T. Natjatturas, M. Gyöngyvér, H. Zoltán, H. Liao, C. Ma, H. Xue, вивчають зміст освітніх втрат, їх зумовленість тривалими прогалинами та перервами в навчанні, а також негативний вплив на якість освітнього процесу у зв'язку з закриттям шкіл через пандемію COVID-19 і перехід на дистанційну форму навчання.

В українських дослідженнях також узагальнено міжнародний досвід у подоланні освітніх втрат, спричинених воєнними діями, і представлено результати аналітичних та експериментальних досліджень щодо освітніх втрат в українській системі загальної середньої освіти, пов'язаних з переходом на дистанційне навчання. Однак, актуальними залишаються питання щодо діагностики освітніх втрат та розробки конкретних механізмів їх компенсації. Також узагальнено міжнародний досвід подолання освітніх втрат, зумовлених воєнними діями, таких, як О. Локшина та ін. (Локшина, та ін., 2022). Також представлено результати аналітичних досліджень, проведених Ю. Назаренко (2022), а також експериментальних досліджень з виявлення освітніх втрат в українській системі загальної середньої освіти, пов'язаних з переходом на дистанційне навчання, проведених С. Науменко та М. Головка (2022), М. Бурда та Д. Васильєва (2022), О. Локшина та О. Топузов (2021), О. Топузов, Н. Бібік, О. Локшина та О. Онопрієнко (2022).

Ці питання потребують подальшого дослідження та розробки методології та інструментарію для виявлення освітніх втрат та вироблення ефективних способів компенсації, залучаючи всіх учасників освітнього процесу, а також насамперед громадські організації, роль яких у цьому контексті може бути провідною.

Метою даного дослідження є дослідження ролі міжнародних та громадських організацій у подоланні освітніх втрат в Україні в умовах повномасштабного вторгнення.

Методика дослідження. Для проведення дослідження була використана методика аналізу діяльності організацій, що опікуються компенсацією освітніх втрат в Україні. Зроблено аналіз даних звітів та інформації, опублікованих на вебсайтах таких організацій, як Міністерство освіти і науки України, обласні управління освіти, центри відновлення та підтримки навчання, сайти громадських організацій та освітнього омбудсмена тощо.

Результати та дискусії. В останні роки, у зв'язку з війною в Україні та пандемією COVID-19, зростає кількість дітей, які мають значні освітні втрати під час періоду навчання в умовах військового конфлікту та дистанційного навчання. Окрім цього, загальний стан освіти в умовах війни перебуває під негативним впливом низки зовнішніх факторів (Топузов & Засєкіна, 2023).

Незважаючи на самовіддані зусилля наших вчителів і проведення уроків на вулицях, пунктах Незламності, укриттях, мусимо зазначити, що українські заклади загальної середньої освіти мають серйозні втрати. Тому, на нашу думку, ключовим завданням організації освітнього процесу в школах в умовах воєнного стану та в повоєнний період є мінімізація освітніх втрат учнів як центральних суб'єктів здобуття освіти, а проблема компенсації освітніх втрат є актуальною та своєчасною для українського суспільства.

Освітні втрати – це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків. Освітні втрати можуть бути спричинені як індивідуальними, так і структурними чинниками, зокрема масштабними надзвичайними ситуаціями, вплив яких накладається на системні нерівності та вразливості (Шкарлет, 2022). Окрім цього, як зазначають О. Топузов, М. Головка та О. Локшина (2023), освітні втрати є комплексним показником освітньої системи загалом та особистісних здобутків, зокрема. Отже, вони можуть проявлятися, зокрема, у вигляді закриття шкіл, що після стає причиною погіршення знань учнів та зниженням рівня кваліфікації робочої сили. Водночас подолання освітніх втрат в науковій літературі описані доволі побіжно. Ми пропонуємо називати такий процес «компенсацією освітніх втрат». Компенсація освітніх втрат – це система заходів та програм, спрямованих на відновлення рівня освіти, який був втрачений під час певного періоду. Шляхи компенсації можуть містити різноманітні заходи, такі як додаткові заняття, консультації, репетиторські послуги, доступ до додаткового матеріалу, збільшення терміну навчання або інші, спрямовані на покращення якості навчання. Міжнародні та національні законодавчі акти визначають права дітей на отримання якісної освіти та підтримку в разі її втрати. Україна також прийняла законодавчі акти, спрямовані на забезпечення компенсації освітніх втрат, зокрема, Закон України «Про освіту».

Війна в Україні вже дев'ять років залишає глибокий слід на українській освітній системі. На травень 2023 року за даними Міністерства освіти і науки України, внаслідок військової агресії Росії проти України 3290 закладів освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів, 262 з них зруйновано повністю (МОН) (Національна академія педагогічних наук України, 2007–2011). Більша частина зруйнованих і пошкоджених закладів освіти знаходяться у Донецькій, Харківській та Луганській областях, а також в Харкові, де постраждала половина шкіл міста. Заклади загальної середньої освіти, розташовані на прифронтових і прикордонних територіях, є підвищеною мішенню обстрілів, що загрожують їх руйнуванням. Причинами руйнувань і втрат в освітній інфраструктурі були воєнні дії, мародерство та безпосередня ціль атак, внаслідок прямого влучання снарядів, осколків та уламків снарядів та бомб, пожеж. Крім будівель шкіл, пошкоджено та/або викрадено шкільне майно й автобуси. Тому втрата майна обмежує можливість повернення до очного навчання, навіть якщо безпекова ситуація це дозволяє (Національна академія педагогічних наук України, 2007–2011). Проте різні області України мають різний масштаб і характер втрат в освітній інфраструктурі, відповідно до різного характеру та тривалості бойових дій та тимчасової окупації (Рис. 1).

Згідно з даними Міністерства освіти і науки України, понад 400 тисяч здобувачів освіти були позбавлені можливості здобути повноцінну освіту через окупацію території. У країнах Євросоюзу навчається близько 700 тисяч українських дітей, але якщо врахувати тих, хто виїхав за межі ЄС чи був вивезений у Росію, цифра буде значно більшою (Савченко, Ємець, 2022). Один із шляхів розв'язання означених проблем полягає в організації та отриманні допомоги з міжнародних та вітчизняних фондів та організацій. Зокрема, одним із напрямів діяльності Міжнародного дитячого фонду ООН (UNICEF) – є компенсація освітніх втрат. Ця організація надає допомогу дітям та молоді, які зазнали освітніх втрат, шляхом створення тимчасових навчальних приміщень, надання навчальних посібників, інструментів та матеріалів для вчителів та студентів (Кремень, 2021). Окрім того, UNICEF співпрацює з урядовими та неурядовими організаціями, які сприяють забезпеченню доступу до освіти постраждалих від військових дій дітей та молодих людей. Одну з найважливіших ініціатив у цьому напрямку пропонує благодійний фонд SavED, який було створено для відновлення та удосконалення зруйнованої росіянами освітньої інфраструктури деокупованих українських міст, знищених російською армією. Робота фонду спрямована

на підтримку закладів освіти, які постраждали внаслідок неспровокованої жорстокої війни проти українського народу. Головні напрямки роботи фонду передбачають облаштування закладів загальної середньої освіти, які були знищені під час бойових дій, створення цифрових освітніх центрів та облаштування укриттів для закладів освіти (Бурда, Васильєва, 2021). Також ЄС є ще однією важливою організацією, яка займається компенсацією освітніх втрат. Вони фінансують проекти, спрямовані на відновлення закладів освіти. Міжнародний комітет Червоного Хреста забезпечує дітей, які постраждали від війни, матеріалами для навчання, розташовують тимчасові школи та забезпечують технічну підтримку для відновлення навчальних закладів.

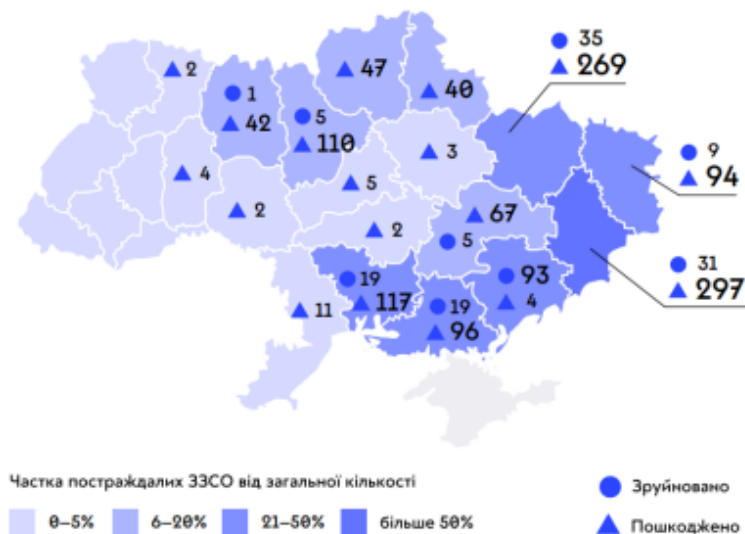

Рис. 1. Масштаб і характер втрат в освітній інфраструктурі областей України.

Допомога з відновлення освітньої інфраструктури в Україні та компенсація освітніх втрат потребують уваги різних громадських організацій та благодійних фондів. Наприклад, благодійний фонд «Схід-СОС» допомагає дітям та вчителям, які постраждали від війни, забезпечуючи їх навчальними матеріалами та психологічною підтримкою, проводячи різні програми, такі як «Школи вгору». Ця програма є результатом співпраці міжнародних та українських експертів, вчителів, тренерів та психологів й має на меті розвиток цифрових компетентностей освітян та надання психосоціальної підтримки учням (Назаренко, 2022). У рамках проекту також передбачається оснащення шкіл технічними засобами для забезпечення якісного освітнього процесу. Активності проекту реалізуються протягом року та включають залучення до роботи у навчальних закладах молодих психологів, які пройшли підготовку в напрямках травмотерапії, посилення компетентностей шкільних психологів та підготовку студентів психологічних факультетів до роботи в закладах освіти, проведення тренінгів з цифрових компетентностей та інклюзивного й онлайн-навчання для педагогічного складу школи, а також надання освітньої підтримки вчителям та закупівля обладнання. Проект доступний для освітян з Луганської, Дніпропетровської, Чернігівської, Житомирської та Львівської областей.

За останні роки в Україні було зроблено кроки для компенсації освітніх втрат, що були завдані війною. Однією з найбільших організацій, що працює на цій ниві, є міжнародна гуманітарна інституція Save the Children. Вона працює в понад 100 країнах світу та займається підвищенням життєвого рівня учнів. В Україні Save the Children працює з 2014 року та фокусується на підтримці освіти, охороні здоров'я та захисті прав дітей. Одним із ключових напрямів діяльності

організації в нашій країні є підтримка освіти. Зокрема, Save the Children забезпечує доступ до якісної освіти дітям, які перебувають у складних життєвих обставинах, таких, як внутрішні переселенці, діти-сироти та діти з інвалідністю (Локшина, 2022). Для цього організація надає необхідну матеріальну підтримку та матеріали для навчання. Організація також здійснює розвиток професійних навичок учителів задля підвищення якості навчального процесу. Save the Children проводить тренінги для вчителів та розробляє нові методики навчання. Підтримка інклюзивної освіти є ще одним важливим напрямком діяльності організації. Save the Children допомагає забезпечити рівний доступ до освіти дітям з особливими потребами, співпрацюючи з урядом та іншими партнерами, щоб забезпечити доступ до необхідного обладнання та матеріалів. Організація також забезпечує підтримку вчителям та іншим працівникам освіти, які працюють з дітьми з особливими потребами (Топузов, Бібік, Локшина, Онопрієнко, 2022, с. 7–18).

Одним із важливих проєктів з компенсації освітніх втрат є «Освітній суп», який реалізується в онлайн форматі з метою підвищення рівня знань здобувачів освіти з математики та української мови. Проєкт безкоштовний і призначений для учасників 5–10 класів. Його організатором є освітня ініціатива «Навчай для України» за підтримки Світового банку. Ще однією ініціативою є «ЗНОВу», яка співпрацює з міжнародними організаціями та партнерами з метою забезпечення доступності якісної освіти для учнів. Організація надає безплатні освітні послуги та консультації для дітей, які постраждали внаслідок війни, зокрема, допомогу в організації занять з підготовки до Національного мультипредметного тестування та зовнішнього незалежного оцінювання (Наumenko, Golovko, 2022, с. 268–273).

Отже, на сучасному етапі розвитку української освіти існує низка організацій, які працюють задля подолання освітніх втрат, розробляючи та пропонуючи різні стратегії та кроки, що можуть сприяти зменшенню або подоланню наслідків війни. З урахуванням цих фахових напрацювань, а також з огляду на специфіку ситуації в галузі вітчизняної загальної середньої освіти (через повномасштабне вторгнення Росії), ми пропонуємо перелік основних потенційних механізмів подолання освітніх втрат та окреслюємо деякі переваги й недоліки кожного з них, а також надаємо коментарі, мета яких зосередити увагу на важливих компонентах/особливостях того чи того заходу. Окрім цього, визначимо роль організації у реалізації цих заходів (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Перелік основних потенційних механізмів подолання освітніх втрат

Механізм	Зміст	Виклики	Організації, які надають допомогу для реалізації конкретного механізму	Переваги
Другорічництво	Організація додаткового року навчання для всіх учнів або для учнів, які мають значні навчальні втрати	1. Висока вартість 2. Низька мотивація учнів 3. Високий ризик 4. Повторне вивчення раніше засвоєного матеріалу 5. Низька результативність	«Навчай для України» за підтримки Світового банку. Save the Children.	Загалом є малоефективним, однак в окремих випадках може сприяти покращенню успішності учнів
Навчання під час канікул	Додаткові заняття (курси) для учнів під час канікул, зокрема влітку, за державний кошт	1. Низька мотивація учнів 2. Додаткове фінансування зарплати вчителів 3. Необхідність розробки додаткових програм 4. Необхідність попередньої діагностики прогалин 5. Додаткове фінансування 6. Порівняно низька ефективність	«Навчай для України» за підтримки Світового банку, Save the Children, благодійний фонд «Схід СОС»	Покращення навчальної успішності учнів, однак за умов подолання проблем, а також за умов організації навчання у невеликих групах, насамперед – оффлайн.

Механізм	Зміст	Виклики	Організації, які надають допомогу для реалізації конкретного механізму	Переваги
Репетиторство за державні кошти	Організація індивідуальних та/ або групових занять з учнями для надолуження прогалин	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низька мотивація учнів 2. Організаційні труднощі. 3. Необхідність попередньої діагностики прогалин учнів 4. Значне фінансування 	«Навчай для України» за підтримки Світового банку, Save the Children, благодійний фонд «Схід СОС»	Позитивний вплив на компенсацію освітніх втрат; Можливість індивідуальної роботи з учнем/ученицею або роботи в невеликих групах.
Створення інтеграційних класів	Створення груп або класів для учнів, які потребують додаткового вивчення окремих предметів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низька мотивація учнів 2. Ризик створити групу для «аутсайдерів», виділивши їх серед інших 3. Відсутність «успішних учнів», які могли б стати прикладом для слабких 4. Необхідність попередньої діагностики, створення програми з надолуження 5. Необхідність встановлення критеріїв для вибору учнів для таких класів 	«Навчай для України» за підтримки Світового банку, Save the Children, благодійний фонд «Схід СОС»	Створення сприятливого дружнього клімату, що сприятиме надолуженню прогалин у знаннях учнів
Перегляд та адаптація освітніх програм	Перегляд освітніх програм із метою їх адаптації до потреб учнівства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідна якісна діагностика для виявлення тем, щодо яких є прогалини. 2. Труднощі, пов'язані з заохоченням / організацією роботи колективів, які є авторами цих програм 3. Адаптація навчальних планів і навчально-методичного забезпечення 4. Необхідність «жертвувати» певним контентом для вивчення ключових тем 	Міжнародний дитячий фонд ООН (UNICEF), Міжнародний комітет Червоного хреста, благодійний фонд «Схід СОС», благодійний фонд SavED, Європейський союз	Може бути результативним за умов кропіткої підготовки
Розробка додаткового контенту з ключових навчальних тем	Розроблення додаткового якісного освітнього контенту, акцентованого на темах, що потребують надолуження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низька мотивація учнів 2. Відсутність аналітики щодо дієвості контенту. 3. Негнучкість календарно-тематичного планування. 4. Необхідність додаткових фінансових витрат 	Міжнародний дитячий фонд ООН (UNICEF), Міжнародний комітет Червоного хреста, благодійний фонд «Схід СОС», благодійний фонд SavED, Європейський союз	Може допомогти заповнити прогалини учням, тим самим компенсувати освітні втрати

Методична підготовка вчителів до роботи з учнями, які мають навчальні втрати	Забезпечення курсів вчителів з питань ефективного подолання освітніх втрат	1. Час на розроблення необхідного науково обґрунтованого контенту. 2. Потребує додаткових фінансових витрат	Міжнародний дитячий фонд ООН (UNICEF), Міжнародний комітет Червоного хреста, благодійний фонд «Схід СОС», благодійний фонд SavED, Європейський союз, освітня організація «Навчай для України» за підтримки Світового банку, Save the Children.	Забезпечить педагогічну підтримку освітніх втрат за участі вчителів, які повинні розуміти способи поєднання навчального процесу з заходами з надолуження освітніх втрат
Посилення шкільної автономії та взаємодії її співпраці (колаборації) вчителів	Посилення шкільної автономії й утвердження колабораційних практик у педагогічних колективах	1. Недостатність співпраці вчительства з різних освітніх галузей 2. Відсутність якісних даних щодо успішності учнів. 3. Інертність педагогів у використанні методик інтеграції / Інтегрованих курсів	Міжнародний дитячий фонд ООН (UNICEF), Міжнародний комітет Червоного Хреста, благодійний фонд SavED, Європейський союз	Можливість більш ефективно та швидко адаптуватися під потреби учнів та, відповідно, швидше досягти бажаних результатів.

Варто зауважити, що жоден із перелічених заходів не є панацеєю у подоланні та компенсації освітніх втрат. Усі ці, а також інші потенційно доцільні кроки, на думку експертів, можуть мати позитивний вплив лише в комплексі, за продуманої їх організації та врахування ризиків.

Висновки. Компенсація освітніх втрат є важливою складовою забезпечення прав на отримання якісної освіти для всіх дітей в Україні. Аналіз діяльності міжнародних та громадських організацій засвідчив, що їх роль у компенсації освітніх втрат полягає у наданні допомоги учням та вчителям, що постраждали від війни, наданні необхідних навчальних матеріалів, забезпеченні психологічною допомогою та підтримкою, що дає змогу учням здобувати освіту за будь-яких умов. Отже, вони роблять особливо важливу роботу, але є певні проблеми, які необхідно вирішувати для забезпечення максимальної ефективності їх діяльності. Однією з найбільших проблем є недостатня фінансова підтримка з боку держави та міжнародних донорів. Це призводить до того, що організації не можуть забезпечити повноцінну підтримку учням, які цього потребують. Окрім того, потрібно розширювати спектр послуг, які надаються здобувачам, та посилити інформаційну підтримку. Усе це сприятиме більш ефективній компенсації наявних освітніх втрат.

Використані джерела

Благодійний фонд «Схід-СОС». <https://vostok-sos.org>

Благодійний Фонд SavED. <https://saved.foundation>

Бурда, М., Васильєва, Д. (2022). Особливості навчання математики в умовах воєнного стану (методичні рекомендації). *Математика в рідній школі*. 4–5, 6–15.

Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр.: науково-додоміжний бібліографічний покажчик. (2012). (Вип. 2). Національна академія педагогічних наук України, Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, Інститут вищої освіти. Нілан-ЛТД.

Кремень, В. С. (2021). *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні*. Інститут модернізації змісту освіти.

Локшина, О. та ін. (2022). *Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти: оглядове видання*. НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України.

Міністерство освіти та науки України. <http://mon.gov.ua>

Назаренко, Ю. (2022). *Освітні втрати: підходи до вимірювання та компенсації*.

Освітні втрати школярів: вимірювання й компенсація на рівні громади й ЗЗСО. Нова Українська школа, 25 Січня 2023.

Освітні ініціатива ЗНОву. <https://www.facebook.com/ZNOvUkr/> 5. ГО Навчай для України: <https://teachforukraine.org/>

Савченко, І. М., Ємець, В. В. (Ред.) (2022). *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, І-66 стратегії: збірник матеріалів IV Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму*.

Топузов, О., & Засєкіна, Т. (2023). *Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи. Методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації*. Педагогічна думка.

Топузов, О., Головка, М., & Локшина, О. (2023). Освітні втрати в період воєнного стану: проблеми діагностики та компенсації. *Український Педагогічний журнал*, (1), 5–13.

Шкарлет, С. М. (ред.) (2022). *Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність*: Науково-методичний збірник. Букрек.

CECOS. (2023). *Education in Ukraine: Overview Report 2023*.

International Committee of the Red Cross. <https://www.icrc.org/uk/>

Naumenko, S., Holovko, S. (2022). Distance learning in Ukraine experience and challenges. *Educația de calitate în contextul provocărilor societale: materialele conferinței științifice cu participare internațională*.

Save the Children. <https://www.savethechildren.org/>

Topuzov, O., Bibik, N., Lokshyna, O., & Onoprienko, O. (2022). Organisation of primary education at war in Ukraine: results of a survey of primary education specialists. *Education: Modern Discourses*, 5, 7–18.

UNICEF Ukraine. <https://www.unicef.org/ukraine/>

References

Blahodiinyi fond «Skhid-SOS». <https://vostok-sos.org/> (in Ukrainian).

Blahodiinyi Fond Saved. <https://saved.foundation> (in Ukrainian).

Burda, M., Vasylieva, D. (2022). Osoblyvosti navchannia matematyky v umovakh voiennoho stanu (metodychni rekomendatsii). *Matematyka v ridnii shkoli*. 4–5, 6–15. (in Ukrainian).

Vyshcha osvita Ukrainy v umovakh transformatsii suspilstva: stan, problemy, tendentsii rozvytku, 2007–2011 rr.: nauково-dopomizhnyi bibliografichnyi pokazhchyk. (2012). (Vyp. 2). Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy, Derzhavna nauково-pedahohichna biblioteka Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho, Instytut vyshchoi osvity. Nilan-LTD. (in Ukrainian).

Kremen, V. S. (2021). *Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukraini*. Instytut modernizatsii zmistu osvity. (in Ukrainian).

Lokshyna, O. ta in. (2022). *Osvita v realiakh viiny: oriientyry mizhnarodnoi spilnoty: ohliadove vydannia*. NAPN Ukrainy, Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. (in Ukrainian).

Ministerstvo osvity ta nauky Ukrainy. <http://mon.gov.ua/> (in Ukrainian).

Nazarenko, Yu. (2022). *Osvitni vtraty: pidkhody do vymiriuvannia ta kompensatsii*. (in Ukrainian).

Osvitni vtraty shkolariv: vymiriuvannia y kompensatsiia na rivni hromady y ZZSO. Nova Ukrainska shkola, 25 Sichnia 2023. (in Ukrainian).

Osvitni iniatyva ZNOvu. <https://www.facebook.com/ZNOvUkr/> 5. HO Navchai dlia Ukrainy: <https://teachforukraine.org/> (in Ukrainian).

Savchenko, I. M., Yemets, V. V. (Red.) (2022). *Innovatsiini transformatsii v suchasni osviti: vyklyky, realii, I-66 stratehii: zbirnyk materialiv IV Vseukrainskoho vidkrytoho nauково-praktychnoho onlain-forumu*. (in Ukrainian).

Topuzov, O., & Zasiiekina, T. (2023). *Zahalna serednia osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu ta vidbudovy: realii, dosvid, perspektyvy. Metodychnyy poradnyk naukovtsiv Instytutu pedahohiky NAPN Ukrainy do pochatku novoho 2023–2024 navchalnoho roku: metodychni rekomendatsii*. Pedahohichna dumka. (in Ukrainian).

- Topuzov, O., Holovko, M., & Lokshyna, O. (2023). Osvitni vtraty v period voiennoho stanu: problemy diahnostryky ta kompensatsii. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, (1), 5–13. (in Ukrainian).
- Shkarlet, S. M. (Red.) (2022). *Osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. Innovatsiina ta proektna diialnist: Naukovo-metodychnyi zbirnyk*. Bukrek. (in Ukrainian).
- CEDOS. (2023). *Education in Ukraine: Overview Report 2023*. (in English).
- International Committee of the Red Cross. <https://www.icrc.org/uk/> (in English).
- Naumenko, S., Holovko, S. (2022). Distance learning in Ukraine experience and challenges. *Educația de calitate în contextul provocărilor societale: materialele conferinței științifice cu participare internațională*. (in English).
- Save the Children. <https://www.savethechildren.org/> (in Ukrainian).
- Topuzov, O., Bibik, N., Lokshyna, O., & Onopriienko, O. (2022). Organisation of primary education at war in Ukraine: results of a survey of primary education specialists. *Education: Modern Discourses*, 5, 7–18. (in English).
- UNICEF Ukraine. <https://www.unicef.org/ukraine> (in Ukrainian).

Mykola Overchenko, Graduate Student of the Department of Management and Administration, Berdiansk State Pedagogical University, Educational Programs Manager of Charitable Organization «East-SOS», Ukraine.

Research interests: crisis education, organization of the educational process in war conditions, compensation for educational losses, management of educational institutions.

THE ROLE OF INTERNATIONAL AND PUBLIC ORGANIZATIONS IN OVERCOMING EDUCATIONAL LOSSES IN UKRAINE

Abstract. The article addresses the issue of compensating for educational losses resulting from war and the cessation of educational institutions' operations. The role of specialized public and international organizations in compensating for educational losses is also thoroughly investigated.

The main idea is that educational losses have a cumulative effect and depend on the duration of interruptions in schooling. The authors identify the main factors leading to educational losses in times of war, such as limited access to educational services due to security situations, infrastructure destruction, displacement of educational participants, and the lack of necessary technical means for distance learning.

An analysis of the problems arising during the implementation of the educational process in war-time conditions is conducted, including the decline in the academic achievements of learners in distance learning and disruptions in the control and assessment system by educators. The article notes that one of the key factors for successful online learning is not only access to high-speed internet and modern devices but also a sufficient level of digital literacy for both students and teachers.

Particular attention is paid to the involvement of international and public organizations, charitable foundations in overcoming and compensating for educational expenses.

The article summarizes approaches to compensating for educational losses in international educational practice, identifies the role of individual organizations in implementing these approaches, and justifies the expediency of using international experience considering the specific needs of Ukrainian educational participants. The necessity of developing methodology and tools for conducting diagnostic research, including for students abroad, to identify the level of educational losses and develop specific mechanisms for their compensation, is also expressed.

Special emphasis is placed on the importance of timely identification and compensation for educational losses through collaborative interaction of all educational process participants, cooperation between educational institutions, parents, and the community, as well as the involvement of international and public organizations in the process.

Keywords: educational losses, compensation for educational losses, education development in war-time, international and public organizations.